

8.5.2001

2748/4/99

Ratkaisija: Oikeusasiamies Lauri Lehtimaja

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Jouni Toivola

VASTAUS KANTELUUN OSAYLEISKAAVOJEN VAHVISTAMISTA KOSKEVASSA ASIASSA

1 KANTELU

Arvostelette 20.12.1999 eduskunnan oikeusasiamiehelle osoittamassanne kantelukirjoituksessa ympäristöministeriön ja Etelä-Savon ympäristökeskuksen menettelyä Savonlinnan Pihlajalahden, Kiviapajan ja Moinsalmen osayleiskaavojen vahvistamista koskevissa asioissa. Mielestänne mainittujen kaavojen vahvistamisasioiden käsittely on viivästynyt kohtuuttomasti.

2 SELVITYS

Ympäristöministeriö ja Etelä-Savon ympäristökeskus ovat antaneet selvityksensä kantelunne johdosta. Selvitykset oheistetaan tiedoksenne.

Lisäksi tänne on hankittu jäljennökset ympäristöministeriön 29.3.2001 antamista päätöksistä dnro 1/5231/98 ja 2,3-4/5231/98 sekä 5,6-9/5231/98.

3 RATKAISU

Savonlinnan kaupunginvaltuusto hyväksyi kantelussa tarkoitetut osayleiskaavat 17.6.1996. Savonlinnan kaupunginhallitus alisti kaavojen hyväksymistä koskevat päätökset Etelä-Savon ympäristökeskuksen vahvistettavaksi 13.8.1996. Ympäristöministeriö päätti 21.5.1997 ottaa kyseisten kaavojen vahvistamista koskevat asiat ratkaistavakseen. Ministeriö jätti 29.3.2001 antamallaan päätöksillä osayleiskaavojen hyväksymistä koskevat päätökset vahvistamatta. Saadun tiedon mukaan Savonlinnan kaupunki on valittanut ministeriön päätöksistä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Moinsalmen kaavaa koskevasta päätöksestä ovat valittaneet myös eräät yksityishenkilöt.

Vahvistamisasioiden käsittelyyn liittyvät toimenpiteet Etelä-Savon ympäristökeskuksessa ilmenevät ympäristökeskuksen antamasta selvityksestä.

Vahvistusasioita käsiteltiin ensin Etelä-Savon ympäristökeskuksessa noin kymmenen kuukautta ja sen jälkeen ympäristöministeriössä noin kolme vuotta kymmenen kuukautta. Vahvistamisasioiden käsittely ympäristökeskuksessa ja ministeriössä kesti yhteensä noin neljä vuotta kahdeksan kuukautta.

Ympäristöministeriön antaman selvityksen mukaan kysymys on ollut laajoista ja luonnonarvoiltaan

merkittävistä rantaosayleiskaavoista, joihin on liittynyt erityisesti Saimaan norpan suojelua ja Natura 2000 -verkostoa koskevia selvitystarpeita. Asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella kaavoissa on ollut keskeisesti kysymys loma- ja ympärivuotisen asutuksen, elinkeinojen, yleisen virkistys- ja luonnonsuojelun yhteensovittamisesta. Kaavoissa oli esitetty olemassa olevien rakennuspaikkojen lisäksi yli 1300 uutta rakennuspaikkaa. Kahteen mainituista kaavoista liittyi valituksia. Kaikkien kolmen kaavan vahvistamista koskevat asiat on ratkaistu ympäristöministeriössä samanaikaisesti.

Rakennuslaki on edellyttänyt asuntorakentamisen kannalta tai muutoin yhteiskunnallisesti merkittäviksi katsottavien asemakaavojen käsittelemistä kiireellisinä, minkä ministeriö katsoo jossain määrin vaikuttaneen rantarakentamista koskevien kaavojen käsittelyaikoihin.

Tavanomaisesta kaavanvahvistusasian käsittelystä menettely poikkesi mm. siinä suhteessa, että ympäristöministeriö käytti laissa säädettyä oikeuttaan ottaa ympäristökeskukselle kuulunut asia ratkaistavakseen.

Ympäristökeskus ilmoitti ympäristöministeriölle alustusasioiden vireille tulosta syyskuun puolessa välissä 1996. Ministeriö päätti ottaa asiat ratkaistavakseen toukokuun loppupuolella 1997 eli noin kahdeksan kuukauden kuluttua. Ympäristökeskuksen selvityksen mukaan tähän käsittelyvaiheeseen on sisältynyt mm. neuvottelu ympäristöministeriön kanssa.

Tämän johdosta totean seuraavan.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. (Ennen 1.3.2000 vastaava perusoikeussäännös oli tuolloin voimassa olleen hallitusmuodon 16 §:ssä.)

Pidän kantelussa tarkoitettujen vahvistamisasioiden käsittelyyn kulunutta aikaa kokonaisuudessaan varsin pitkänä. Kun otetaan huomioon mainittujen osayleiskaava-asioiden sisällöstä ja laajuudesta sekä eri käsittelyvaiheista saatu selvitys sekä ympäristöministeriössä samanaikaisesti hoidettavana olleet muut tehtävät, katson kuitenkin, että vahvistamisasioiden käsittelyssä ei ole näytetty tapahtuneen aiheetonta viivytystä.

Toisaalta näin pitkiä käsittelyaikoja ei mielestäni voida pitää asianomaisen kunnan (kaupungin), maanomistajien eikä alueidenkäytön suunnitteluun liittyvien yleisten etujenkaan kannalta suotavana. Sen vuoksi kiinnitän vastaisen varalle ympäristöministeriön huomiota asianmukaiseen joutuisuuteen kaavoitusasioita käsiteltäessä. Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä vastauksestani ympäristöministeriölle.

Totean vielä, että kantelussa tarkoitettuja osayleiskaavoja koskevissa asioissa on sovellettu vuoden 1999 loppuun voimassa olleen rakennuslain (370/1958) mukaista menettelyä. Uusissa yleiskaava-asioissa, joihin sovelletaan 1.1.2000 voimaan tullutta maankäyttö- ja rakennuslakia (132/1999), yleiskaavan hyväksymistä koskevaa kunnan- tai kaupunginvaltuuston päätöstä ei enää alisteta valtion viranomaisen vahvistettavaksi.